

# RIIGIKOGU

5. istungjärk. **Protokoll nr. 101 (11).** 1922. a.

**Sisu:** 1. Päewakorra täiendamine. 2. Maaseaduse, omawalitsuse ja terwishoiu komisjonide täiendawad walimised. 3. Sergei Andrejew'i wangist wabastamise küsimus — koosseisu komisjoni esitis. 4. Riigi 1922. aasta eelarwe — II lugemisel. Päewakorra-st välja jäetud. 5. Töö- ja puhkeagade korraldamise seadus. Töökaitse komisjoni antud. 6. Järgmise koosoleku aja ja päewakorra kindlaksmääramine.

## Riigikogu koosolek 23. märtsil 1922. a. k. 5 p. 1. Toompea lossi Walges saalis.

Kokku on tulnud 78 Riigikogu liiget.

Koosolekut juhatab abiesimees A.

### Kerem.

Sekretääri kohal sekretäär A. Tupits.

Walitsuse lauas: wälisminister A. Piip, põllutöominister B. Rostfeldt, siseminister K. Einbund, riigisekretäär K. Terras.

Koosolek algab kell 5.15 m. p. l.

**1. Päewakorra täiendamine.** Juhataja A. Kerem: Awan Riigikogu koosoleku. Päewakorras on riigi 1922 a. eelarwe II lugemisel. Peale selle on Riigikogu juhatus nimel ette panna päewakorda wõtta koosseisu komisjoni esitis rkl. Sergei Andrejew'i wangist wabastamise asjus. Sõna on ettepanekuks rkl. Keerdo'l.

**P. Keerdo (is.):** Küll on maksew praegu Eesti maapäewa wanematenõukogu otsus 8-tunnilise tööpäewa kohta tööstuses ja samuti on ka meil tööaja korraldamise seadus maksew põllutöölise kohta, kuid tegelikult ei peeta ei ühte ega teist. Seda seletatakse osalt sellega, et maapäewa wanematenõukogu otsus ei olla seadus. Sellepärast on hädatarwilik kiires korras maksma panna töö- ja puhkeagade korraldamise seadus ja ma panen sellepärast ette, wõtta tänase päewakorra teiseks punktiks töö- ja puhkeagade korraldamise seadus.

**A. Schulbach (töer.):** Panen ette päewakorda täiendada komisjonide täiendawate walimistega.

Juhataja A. Kerem: Enam ettepanekuid ei tehta. On järgmised ettepanekud tulnud päewakorra täiendamise kohta: esiteks juhatus ettepanek Sergei Andrejew'i asjus; teiseks, esimeseks päewakorra-punktiks wõtta komisjonide

täiendawad walimised; ja weel kolmandaks rkl. Keerdo poolt ettepanek täiendada päewakorda töö- ja puhkeagade korraldamise seaduseelnõuga. Panen nad hääletamisele selles järjekorras, kuidas need ettepanekud on tehtud. (Hääletatakse.) Ettepanek, päewakorda wõtta Sergei Andrejewi wabastamise küsimus, on nähtawa häälteenamusega wastu wõetud. (Hääletatakse.) Ettepanek, päewakorda wõtta komisjonide täiendawad walimised, on nähtawa häälteenamusega wastu wõetud. (Hääletatakse.) Ettepanek, et wõetaks päewakorda töö- ja puhkeagade korraldamise seadus, on nähtawa häälteenamusega wastu wõetud. Keegi wastu ei waielnud, et komisjonide täiendawad walimised esimeseks päewakorra-punktiks paigutada, nii jääwad komisjonide täiendawad walimised esimeseks päewakorra-punktiks. Niisamuti ei waieldud juhatus ettepaneku wastu ja see jääb teiseks päewakorra-punktiks. Siis on ainult rkl. Keerdo ettepanek töö- ja puhkeagade korraldamise seadus asetada kolmandamaks päewakorra-punktiks. (Hääletatakse.) Ettepanek on nähtawa häälteenamusega tagasi lükatud. Panen hääletamisele ettepaneku, et see wiimaseks päewakorra-punktiks jääks. (Hääletatakse.) Ettepanek on nähtawa häälteenamusega wastu wõetud. Sellega on päewakord kindlaks määratud.

Riigikogu läheb esimese päewakorra-punkti juurde.

**2. Maaseaduse, omawalitsuse ja terwishoiu komisjonide täiendawad walimised.**

Siin on rkl. Kana teadaanne: „Sellega on mul au teatada, et minul enam võimalik ei ole Riigikogu maakomisjoni liikme kohuseid täi-

ta ja palun mind nimetatud komisjoni liikme kohustest wabastada. J. Kana."

**A. Schulbach** (töer.): Panen ette terwishoiu komisjonist lahkunud liikme härra Kaarna asemele walida rkl. Hint, omawalitsuse komisjonist lahkunud liikme Pool'i asemele walida rkl. Zimmerman ja maakomisjonist lahkunud rkl. Kana asemele walida rkl. Maaker.

**Juhataja A. Kerem:** Teisi ettepanekuid ei tehta. Kas tehakse ettepanekuid hääletamise korra kohta? (Hüüded: Korraga.) Ma panen ettepanud kandidaadid korraga hääletamisele. (Hääletatakse.) Ettepanud kandidaadid on nähtawa hääleteenamusega walitud.

Riigikogu läheb järgmise päewakorrapunkti juurde.

### 3. Sergei Andrejew'i wangist wabastamise küsimus.

**Koosseisu komisjoni aruandja A. Palwadre:** Sergei Andrejew'it süüdistatakse uue nuhtluseaduse sama § 102 põhjal, mille järele süüdistati ka neid Riigikogu liikmeid, kes juba Riigikogu otsuse põhjal wangist wabastatud on. Sergei Andrejew'i wastu on ette toodud, 1) et tema on ametiühisuste kesknõukogu nimekirjas Riigikogu walimistel kandideerinud, 2) et tema kuulus Tallinna linnawolikogu kommunistlikku rühma, ja 3) et tema oli noorproletaarlaste ühingu liige. Mis tema nendes organisatsioonides teinud on, selle kohta mingisugust erisüüdistust ette tuua ei olnud. Kõik need andmed peawad tõendama, et tema on kuulunud kommunistlisesse parteisse ja süüdistus on sihitud kommunistlise partei wastu ja Andrejew on wastutusele wõetud, kui kommunistlise partei liige. Koosseisu komisjon arwesse wõttes Sergei Andrejew'i wastu olewaid süüdistuse andmeid ja neid motiive, mis on juba enne ette kantud Riigikogule Leato ja Järwe wangist wabastamise asjus, otsustas esineda Riigikogule ettepanekuga Sergei Andrejew'i wangist wabastamise kohta. Koosseisu komisjoni nimel panen ette Riigikogule otsustada: „Ära kuulates kohtuministri esitist 18. märtsist 1922 a. nr. 1006 Riigikogu liikme Sergei Andrejew'i wangistamise asjus otsustab Riigikogu: Sergei Andrejew'ile tuleb wõimaldada Riigikogu liikme kohuste täitmisele asuda, teda wangistusest wabastades.“

**Juhataja A. Kerem:** Sõna ei soowita. Panen ettepaneku hääletamisele. (Hääletatakse.) Ettepanek on nähtawa hääleteenamusega wastu wõetud.

Riigikogu läheb järgmise päewakorrapunkti juurde.

### 4. Riigi 1922 a. eelarwe — II lugemisel. Päewakorrast wälja jäetud.

**Sõna on komisjoni aruandjal. Komisjoni aruandja on haigeks jäänud. (J. Piiskar (is.): Päewakorrapunktid ära wahetada!) Kuna aruandja rkl. Kana haige on, siis tuleb arutamisele wälisministeeriumi eelarwe. Sõna on korra kohta rkl. Martna'l.**

**M. Martna** (sd.): Mina paneksin ette, et Riigikogu tänasel koosolekul ainult eelarwe arutamise järjekorra kokku seaks, missugune ministeerium ja missugune asutus järjekorras arutusele tuleb. Tänapäev muudatus tuleb täiesti ootamata. Riigikogu liige, kes mitte wanematekogu liikmeks ei ole, ei teadnud mitte wälisministeeriumi eelarwe arutamiseks ette walmistada, mis nüüd edaspidigi juhtuda wõib, kui arutamise järjekord ei ole Riigikogu poolt kindlaks määratud. Sellepärast panen ette peale selle, kui järjekord on kindlaks määratud, selle päewakorrapunkti juurest järgmise peale üle minna.

**Juhataja A. Kerem:** Sõna on korra kohta Riigikogu esimehel.

**Riigikogu esimees J. Kukk:** Lugupeetud Riigikogu liikmed! Riigikogu wanematekogu arutas niihästi eelarwe arutamise korda II lugemisel üldse, kui ka üksikute ministeeriumide järjekorda, ja seal tehti ainult üks ettepanek: eelarwet selles järjekorras arutada, nagu ta Riigikogu liigetele paljundatult kätte saadetud on, ainult selle muudatusega, et keskasutuste, s. o. Riigikogu, riigikantselei jne. järele tuleb kohe wälis- ja sõjaministeerium. Seega on siis wanematekogu ettepanek: eelarwet selles järjekorras arutada, nagu ta Riigikogu liigetele kätte saadetud eksemplaarides on paljundatud, ainult selle muudatusega, et keskasutuste järele tulewad kohe wälis- ja sõjaministeeriumid.

**Juhataja A. Kerem:** Wanematekogu poolt on ettepanek eelarwe aruta-

mise korra kohta tehtud. Et muid ettepanekuid ei ole, sellele vastu räägitud ka ei ole, siis loen selle wastuwõetuks. Härra Martna poolt on veel ettepanek tehtud päewakorra-punkt 3 välja jätta... (M. Martna (sd.): Minategin ettepaneku, et pealeselle, kui arutamise kord selle päewakorra-punkti all on kindlaks määratud, siis sellest päewakorra-punktist loobutaks ja järgmise juurde üle mindaks, aga mitte, et 3-as päewakorra-punkt jääks välja.) Wanematekogu poolt on juba arutamise järjekord kindlaks määratud. Teist ettepanekut tehtud ei ole, seega on siis Teie ettepaneku esimene osa otsustatud ja jääb üle teine osa: päewakorra-punkt 3. juurest üle minna järgmise päewakorra-punkti juurde. (M. Martna (sd.): Teie lubate mulle ehk niipalju aega, et ma oma ettepaneku kirjalikult teen.)

**O. Strandman** (töer.): Härra Martna ettepanek ära otsustada eelarwe arutamise korda, kuna tema ise seda korda, mis otsustamisele peaks tulema, ära ei määra, on sisuta ja ei saa minu arust teda hääletada. Kui härra Martna aga teeb ettepaneku, et eelarwe arutamist täna päewakorrast välja jätta, siis on temal selleks tõesti teatawad alused olemas, sest kui meil suurem seadus päewakorras II lugemisel ja kui mõni ei teadnud missugune seaduse osa tuleb arutamisele, ega ole saanud tema kohta ette valmistada, siis on loomulik, seaduse arutamisest selleks korraks loobuda. Sel põhjusel on õigustatud ettepanek eelarwet tänasest päewakorrast välja jätta.

**Juhataja A. Kerem:** Keegi ei ole ettepanekut teinud, mis käiks wanematekogu poolt otsustatud arutamise kawa vastu, nii et mina selle järele peaar otsustama, et wanematekogu poolt äramääratud kord kõigile wastuwõetaw on. Sellega on arutamise kord kindlaks määratud. Rkl. Martna poolt on ettepanek tehtud

peale seda, kui eelarwe arutamise järjekord Riigikogu poolt kindlaks on määratud, minna järgmise päewakorra-punkti juurde üle. (Hääletatakse.) Ettepanek on saanud poolt 30 ja vastu 29 häält—sellega vastu wõetud.

Riigikogu läheb järgmise päewakorra-punkti juurde:

**5. Töö ja puhkeaegade korraldamise seadus.** Töö ja puhkeaegade korraldamise seadus — rkl. P. Keerdo, E. Jonas'e, J. Piiskar'i, E. Kägu ja J. Wanja esitis. Kodukorra § 47 põhjal otsustab Riigikogu, kas see seaduseelnõu komisjoni anda ehk otsekohe tema arutamisele asuda. Sõna on ettepanekuks rkl. Keerdo'l.

**P. Keerdo** (is.): Minu arwates ei ole tarwis seda seaduseelnõu komisjoni anda ja sellepärast teen ma ettepaneku otsekohe tema arutamisele asuda. (Hääled keskelt: Anda töökaitse komisjoni.)

**Juhataja A. Kerem:** On tehtud kaks ettepanekut: esimene — asuda otsekohe selle seaduseelnõu arutamisele ja teine — see seaduseelnõu anda töökaitse komisjoni. (Hääletatakse.) Sellega on otsustatud töö ja puhkeaegade korraldamise seadus töökaitse komisjoni anda. Tänane päewakord on läbi.

**6. Järgmise koosoleku aja ja päewakorra kindlaksmääramine.** Kas tehtakse ettepanekuid järgmise koosoleku aja kohta? (Hüüded: Homme kell 5 p. l. ja päewakorda wõtta riigi 1922 a. eelarwe — II lugemisel.) Teisi ettepanekuid ei tehta. Ma asun hääletamisele. (Hääletatakse.) Ettepanek on nähtawa häälteenamusega vastu wõetud. Lõpetan koosoleku.

Koosolek lõpeb kell 5,40 min.

Algkirjale alla kirjutanud:

Riigikogu abiesimees **A. Kerem.**

Sekretäär **A. Tupits.**

